

Ostrokljuna njorka fotografirana leta 2018 na Škotskem, Kilrenny (fotografija: theleastweasel).

Kaj nam lahko morske ptice »sporočajo« o plimovanju?

Mnogi ljubitelji narave in različne naravovarstvene skupine povsod po svetu «opremljajo» ptice z GPS napravami, da lahko proučujejo njihovo obnašanje in gibanje. Dobljeni podatki pomagajo znanstvenikom, da se še več naučijo o pticah in kasneje to znanje uporabijo v različnih programih njihove zaščite. Podiplomski študent Univerze Bangor (Wales, VB) Matt Cooper je s svojimi kolegi odkril, da so podatki, ki jih pridobijo z GPS napravami na morskih pticah, uporabni tudi za učenje o oceanih. Svoje izsledke raziskav so objavili v EGU reviji »[Ocean Science](#)« (»Znanost o oceanih«).

Od leta 2011 do 2014 je skupina britanskega Kraljevega društva za zaščito ptic (RSPB) namestila GPS lokacijske naprave na ptice, ki jih poznamo kot ostrokljune njorke z otoka Puffin – v severnem delu pokrajine Wales. Te črno bele ptice, ki so podobne morskim papagajem in tenkokljunim njorkam, prihajajo na kopno, ko valijo jajca. Večino svojega časa preživijo na morju, kjer iščejo hrano, oziroma počivajo na vodni gladini.

GPS - lokacijske naprave na ostrokljunih njorkah ne ranijo ptic; z njimi so beležili položaje ptic vsakih 100 sekund. Z nizom podatkov o lokaciji ptic in znanih časovnih razmikih, lahko znanstveniki točno izračunajo hitrost in smer gibanja ptic. Ko sonce zaide, ptice daljši čas počivajo na vodni gladini, kjer so podvržene tudi morskim tokovom. Matt C. pravi: »V tem času je njihova spreminjajoča se pozicija rezultat spreminjanja vodne gladine«. To pomeni, ko ostrokljune njorke počivajo na vodni gladini, lahko Matt C. in njegovi kolegi dobijo informacije iz GPS naprav o oceanskih tokovih in o plimovanju oceana na območju severnega dela pokrajine Wales.

S proučevanjem ostalih označenih morskih ptic bi se lahko še več naučili o naših oceanih. To velja še posebej za oddaljene kraje, kjer je težje zbirati podatke.

Pogovorite se s svojim učiteljem ali starši

Kaj so GPS naprave? Poiščite več podatkov na spletni strani <https://egu.eu/24SF9D/>.

Kaj so GPS lokatorji?

Pozanimajte se, ali je v vaši deželi kakšna vrsta živalske populacije, ki jo proučujejo s pomočjo GPS lokatorjev.

(Za tiste, ki želite več vedeti!) Ali lahko izračunate hitrost gibanja, če poznate čas in dolžino poti? Pogovorite se z učiteljem matematike ali poiščite informacije na spletni strani <https://egu.eu/26CM1I/>.

To je otroška verzija sporočila za javnost Evropske zveze geoznanosti (EGU) 'What can seabirds tell us about the tide'. ('Kaj nam lahko morske ptice »sporočajo« o plimovanju?') Besedilo je pripravila Bárbara Ferreira (EGU menedžerka za medije in komunikacijo) po znanstvenem zapisu avtorjev Matt Cooper (podiplomski znanstvenik in vodilni avtor raziskav, Univerza Bangor, VB) in Matt Lewis (šola za znanosti o oceanih, Univerza Bangor, VB). Besedilo za izobraževalne namene je pripravila Marina Drndarski (učiteljica biologije, osnovna šola „Drinka Pavlović“ Beograd, Srbija). Besedilo v slovenščino prevedla Lenka Žigon (profesorica, BC Naklo). Za več informacij pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.